

Internationalt samarbejde om trækvildt – en adaptiv disciplin

Adaptiv forvaltning har i 2020 fået en ny betydning. Udfordringerne med COVID-19 har nemlig illustreret meget tydeligt, at det ikke kun er forvaltningen, der skal være tilpasningsdygtig, men også folkene bag.

Tekst: Iben Hove Sørensen, trækvildtkonsulent, DJ **Foto:** Colourbox og Johannes Bojesen

NATUR/VILDTFORVALTNING: Fuglene kender hverken til corona, rejse-restriktioner eller forsamlingsforbud. Det er os andre, der har skullet vænne os til en helt ny hverdag. Årets arbejde med trækvildt har i høj grad båret

præg af corona-restriktionerne, men med engagement, vilje og adaptive mødeplaner er de fleste af de planlagte aktiviteter alligevel blevet gennemført. Et udvalg af disse kan du læse om her.

Ingen gæs i nettet

I marts måned satte en flok forventningsfulde gåsefængere kursen mod Vejlerne, hvor årets fangst af kortnæbbede gæs skulle finde sted. Gæssene var dog ikke specielt samarbejdsvillige,

og desuden blev vi sidst på ugen – i bogstaveligste forstand – sendt hjem af statsministeren. Der blev ikke fanget en eneste gås, som forskerne fra Aarhus Universitet kunne ringmærke. Dermed var der naturligvis heller ikke mulighed for at røntgenfotografere gæssene, så der kunne produceres et opdateret estimat for anskydningsraten. Det er håbet, at det stigende fokus på samarbejde og effektiv gåsejagt har resulteret i et faldende antal anskydninger over de senere år, men vi må altså vente til næste år med en aktuel status.

Edderfugletælling

Som opfølgning på den landsdækkende optælling af edderfugle, som blev gennemført i årene 2007-10, er en ny optælling af den danske ynglebestand igangsat i 2020. Ganske som ved sidste optælling deltager både forskere, ornitologer og jægere i optællingen, og mange frivillige jægere har allerede i 2020 bidraget til projektet. Det er særligt optællinger af hanner, jægerne har udført, og der vil blive endnu flere muligheder for at deltage i dette arbejde i de kommende år. I løbet af tre ynglesæsoner skal i alt 241 potentielle ynglelo-

kaliteter optælles, og indtil videre er der gennemført tællinger af edderfuglehanner i Limfjorden, Isefjord, Roskilde Fjord og Odense Fjord samt omkring Nordfyn (Hindsholm) og Sydlolland. Hannerne bliver optalt omkring yngleøerne, inden de forlader de rugende hunner for at søge mod andre og mere uforstyrrede fødesøgningsområder, så derfor er timing og koordinering af tællingerne meget væsentlig.

Fredning af havlit, fløjlsand og taffeland

Med den midtvejsevaluering af jagttiderne, som ledte til en ny jagttidsbekendtgørelse gældende fra juli 2020, måtte de danske jægere sige farvel til jagten på havlit, fløjlsand og taffeland. Fordi disse tre arter er globalt truede, bør de ifølge Vandfugleaftalen (AEWA) fredes i alle medlemsstatene – også selvom jagten anses for at være bæredygtig.

Selvom både Danmark og EU har indgivet reservationer mod disse fredninger (i hhv. 2015 og 2018), så har miljøministeren altså nu valgt at følge retningslinjerne fra AEWA. Foran os ligger et stort arbejde med at lukke hullerne i vores viden om de tre arter og med at sikre arternes levesteder og fødegrundlag. Der er allerede vedtaget forvaltningsplaner for havlit og fløjlsand (se artiklen om forvaltningsplaner på side 44-45), og det må forventes, at der inden længe udarbejdes en tilsvarende forvaltningsplan for taffeland.

Natura 2000-planproces

Miljøstyrelsen tog i foråret 2020 de første skridt mod en udarbejdelse af nye planer for de danske Natura 2000-områder, som kommer til at gælde for perioden 2022-27. ➤

Waterfowlers' Network har nu eksisteret i over et år, og netværket er så småt ved at etablere sig på den internationale scene. Desværre måtte årsmødet 2020 først udsættes og derefter ændres til et onlineevent, da restriktionerne forårsaget af COVID-19 forhindrede os i at afholde det planlagte møde i Holland. Mødet blev afholdt med flot deltagelse fra alle medlemsorganisationer samt vores sparringspartnere fra AEWA, FACE, Wetlands International, Aarhus Universitet og Finnish Wildlife Agency.

På dagsordenen var dels en opdatering på situationen i de enkelte lande og en status fra sekretariatet, men de vigtigste punkter var drøftelserne af netværkets arbejdsplan for de kommende år samt overvejelser angående konkrete projektidéer og fælles indsatser. Der er mange spændende ting på vej. Helt konkret har vi aftalt fremover at samarbejde omkring forvaltningsplaner, vingeundersøgelser og opsætning og overvågning af andereder (kurve eller rederør). Indledningsvis ønsker vi bl.a. at få bredt jægerens erfaringer i de enkelte medlemslande ud til alle jægere indenfor netværkets rammer. Derudover er vi netop nu i gang med at afgøre, om medlemsorganisationerne skal engagere sig økonomisk i genopretning af vådområder i Finland, hvor en stor del af Europas ællinger kommer til verden. Der er tilsyneladende masser af potentiale og god værdi for pengene.

Læs mere på netværkets hjemmeside, www.waterfowlersnetwork.com, hvor du også kan tilmelde dig nyhedsbrevet.

DET ULTIMATIVE OUTDOORKURSUS

JAGT, FISKERI, VILDMARKSLIV, SERIOUS-OUTDOOR OG KLIMA - ER DET LIGE DIG?

”HVIS DU BLIVER INDE, ER ALT HÅB UDE!”

Derfor er outdoor-ranger kurset for dig, der vil opleve det ultimative naturunivers.

Det kan du gøre sammen med Jon Lindberg Jensen, første vinder af DRs "Alene i Vildmarken" i 2017, DKs Jægerforbunds eksperter og vore egne folk i DET GRØNNE HJØRNE - stedet med det ultimative klima- og naturfokus, hvor du i det mindste ser det største og gør dig til en sand ekspert udi friluftsliv.

Alle kan være med uanset forhåndskundskaber
- 12, 18 eller 24 uger med naturen og klimaet i højsæde

	Studieture til udlandet Vildmarksliv: Orientering efter kort, Kompas og GPS Bygning af shelter Sankning, klatring, bushcraft Alene i Vildmarken - også i Sverige Kajak og stand Up Paddleboard	Skydning: Hagl, riflet og bue Jagt, jægerhåndværk, fiskeri: Jagtformer Vildtbehandling fra mark til bord - håndtering af småvildt og hjortevildt Højejne, nedlagt vildt Fældefangst
	Serious-outdoor: Vinteroutdoor et sted i Norge Klima: En studiekreds om Definition af klimabegrebet Drivhusgasser og drivhus-effekten Global opvarmning Kalstofkredsløbet Klimamønstre Klimazoner Fra teori og viden til handling	Strefjning af pelsvildt og Behandling af skind Skydestiger- og tårne Trofæbehandling Udstopning af fugle Jagt- og fiskerirejser Hunde til familie og Jagt Lystfiskeri i hav og sø Undervandsjagt Lovgivning Sprog, etik og historie

Næste kursus: 10.1. - 26.6.2021

Varighed: 24 uger

Pris: kr. 38.000 inkl. studieture til udlandet

Henvendelse: viceforstander Mads Skovlund Yding
msy@kalohojkskole.dk. Tlf. +45 40 97 40 58

Kalø Højskole
Skovridervej 1
8410 Rønde
86 37 12 86
mail@kalohojkskole.dk

➤ Danmarks Jægerforbund følger processen tæt, og vi indsendte i september et høringssvar med kommentarer til basisanalyserne for de 257 danske områder. Forude venter en dialogfase, hvor lodsejere og interesseorganisationer vil blive inviteret til regionale møder og markvandring. Dernæst skal både Natura 2000-planen og den kommunale eller statslige handlingsplan for hvert område opdateres, inden processen afsluttes med udgangen af 2021. Hvert trin inkluderer en høringssfase, og der bliver således rig mulighed for at bidrage til den videre planproces i de kommende måneder. Vi hører meget gerne fra dig, hvis du har lyst til at engagere dig i arbejdet med de nye planer.

Ny formand for Trækvildtudvalget

Efter otte år som medlem af jægerforbundets hovedbestyrelse samt en rolle som formand for både Trækvildt- og Jagthundeudvalget valgte Stig Egede

Hansen i 2020 at trække sig fra de to førstnævnte poster. Christian Clausen er nyt hovedbestyrelsesmedlem for Kreds 6 og har ligeledes overtaget rollen som formand for Trækvildtudvalget. Samtidig er Steen Ulrich Rasmussen, som er jæggerrådsformand i

Næstved Kommune, indtrådt i Trækvildtudvalget som repræsentant for Kreds 6.

Du kan læse mere om udvalgets nye formand og hans fokus på trækvildtet i artiklen herunder. ih@jaegerne.dk

Trækvildtudvalgets nye formand, Christian Clausen, har stort fokus på havdykænderne og deres levesteder. Foto: Johannes Bojesen.

Den nye formands visioner

Christian Clausen, kreds 6. Formand for Trækvildtudvalget

Tekst: Christian Clausen

I august i år blev undertegnede valgt som hovedbestyrelsesmedlem for Kreds 6, og en stor del af min valgtale handlede om hav- og strandjagt. Jeg er nemlig overbevist om, at den frie jagt på søterritoriet er en endog meget væsentlig del af dansk jagt, ikke mindst fordi hav- og strandjagt tydeliggør den sociale bredde i jægerskaren: Vi er ikke en speciel socialgruppe med særlige interesser, men en afspejling af hele det danske samfund.

Ved hovedbestyrelsens konstituering blev jeg formand for Trækvildtudvalget og afløste dermed Stig Egede Hansen, som på forbilledlig vis har ledet arbejdet de sidste otte år. Tak til

Stig for grundighed og entusiasme.

Men arbejdet går videre: En væsentlig grund til at fokusere på søterritoriet er penge. Hvis en myndighed skulle ønske at reducere hav- og strandjagt, er det ganske gratis. Der er ingen lodsejere, der skal kompenseres, så derfor skal vi være på vagt.

Heldigvis har DJ´s fremsynede medvirken i 1990'erne til oprettelsen af jagt- og forstyrrelsesfri kerneområder i fuglebeskyttelsesområderne givet os en solid grund at stå på. Og heldigvis er en del af søterritoriet Natura 2000-områder, som skal forvaltes efter EU´s regler, og i "Vejledning om jagt i EF-fuglebeskyttelsesområderne" beskrives jagt som en anerkendt aktivitet, blot jagten ikke modarbejder områdets målsætninger.

Derfor er vores arbejde med Natura 2000 så vigtigt, men det kan kun lykkes, hvis hele organisationen spiller med. På den baggrund vil vi forsøge at genoprette et landsdækkende netværk af jægere med interesse for naturpolitik og naturforvaltning – og som kender områderne. Vi har brug for konkret viden, som kun den lokale jæger kan fremskaffe. Netværket skal nok forankres i kommu-

nernes jæggerråd. Det kommer I til at høre mere om.

I øjeblikket udspiller der sig en bizar sag på Omø Stålgrunde i Storebælt. Her vil man bygge en vindmøllepark i et vigtigt fouragerings- og fædningsområde for bl.a. edderfugl, sortand, fløjlsand, rødstrubet lom og gråstrubet lappedykker. I en hemmeligholdt, men lækket rapport påviser DCE, at mere end 1 % af de her arter opholder sig i området i løbet af året. Derfor skal den danske stat ifølge Fuglebeskyttelsesdirektivet oprette et fuglebeskyttelsesområde på Omø Stålgrunde, og sker det, kan der ikke bygges vindmøller på stedet. Et virkeligt dilemma: nødvendig vedvarende energi kontra udfordrede havdykænders levesteder. I min optik bør vi vælge at prioritere dykænderne og etablere vindmølleparken et andet sted.

Det bliver ikke det sidste dilemma, vi fremover skal arbejde med for at sikre den frie jagt på søterritoriet, og jeg ser frem til et landsdækkende samarbejde om at løse problemerne.

chc@jaegerne.dk

Marint fokus

Det blå element rykker højere op på dagsordenen i både dansk og international naturpolitik. Derfor vil vi i dette års oversigt give et indblik i, hvordan vi i trækvildtsammenhæng arbejder med det marine miljø.

Tekst: Sabina Rohde, biolog, DJ **Foto:** Colourbox

NATUR/VILDTFORVALTNING: FN har vedtaget 17 verdensmål for bæredygtig udvikling. Danmark er medlem af FN og har derved forpligtiget sig til at arbejde efter de 17 mål. Mål nr. 14 har titlen "Livet i havet – bevare og sikre bæredygtig brug af verdens have og deres ressourcer", og med målet har Danmark forpligtiget sig til at beskytte 10 % af vores kyst og havområder. En ny rapport fra IUCN fremlægger dog, at Danmark er langt fra at opfylde FN-målet, da vi samlet set har beskyttet knap 5 % af de marine områder. Der er med andre ord god grund til at have fokus på det, der sker i de marine miljøer.

Når det kommer til vildtet, er der også opmærksomhed på havet, da en række vildtarter i høj grad er afhængige af miljøtilstanden, føden under overfladen samt forstyrrelser. En række af havdykænderne vurderes at være i tilbagegang, fiskebestande kæmper, og fjordene lider under iltvind. Hvordan kan jægerforbundet være med til at gøre havet til et bedre levested?

Havplanen

Havplanen er en rammeplan, der i planperioder dækker aktiviteter og anlæg i det marine miljø. Havplanen er på en måde for havet, hvad planloven er for planlægning af aktiviteter på land. Havplanen er p.t. i overgang fra en planperiode til den næste, der skal løbe frem til 2030. Havplanen er væsentlig for jægerforbundet at være opmærksom på, da der i planen udlægges zoner til forskellige aktiviteter. Vi samarbejder med en række andre organisationer om opgaven gennem Blåt Netværk, der er en sammenslutning af organisationer organiseret gennem Friluftsrådet. Havplanen ændrer ikke på, hvilke aktiviteter og anlæg der må gives til-

ladelse til, men kan begrænse mulighederne for visse aktiviteter i nogle områder ved at fastlægge udviklingszoner til bestemte formål og konkrete projekter.

Havplanen har sit ophæng i Lov om maritim fysisk planlægning og SKAL bidrage til en bæredygtig udvikling, f.eks. indenfor energisektoren, fiskeri og beskyttelse af miljøet. Havplanen KAN inddrage rekreative interesser i arbejdet, men dette blev desværre forbigået i den første danske havplan. Modsat Danmark har Sverige f.eks. valgt at medtage de rekreative aktiviteter i deres første planperiode.

I begyndelsen af 2020 afgav jægerforbundet et hørings-svar i forbindelse med afgrænsningen af havplanens interesseområder (høringsvaret findes på jægerforbundets hjemmeside). Efter tidsplanen skulle Søfartsstyrelsen have >

DJ ønsker at få, de ofte omdiskuterede, havbrug op på land i lukkede kredsløb hvor udledningen bedre kan kontrolleres.

Etablering af havvindmølleparker er nødvendige for at vi kan få grøn omstilling i Danmark. Det er der bred enighed om. Men når snakken falder på hvor møllerne skal placeres ophører enigheden ofte.

- > frigivet havplanen i høring medio 2020, men tidsplanen er skredet, og nu er meldingen, at planen først frigives til en 6-måneders høringsperiode ultimo 2020.

Hvad forventer vi af planen?

Selvom vi endnu ikke har set planen i sit endelige udkast, har vi selvfølgelig nogle forventninger til, hvad planen kommer til at indeholde. Det, der primært vil være relevant for os, er de rekreative aktiviteter, havbrug og aktivitet i den kystnære zone. Særligt vil der fra Blåt Netværks side være fokus på, at havplanen anerkender de rekreative interesser og dermed indarbejder friluftslivet aktivt i planlægningen. Med en seks måneder lang høringsfase har vi en god mulighed for at inddrage Trækvildtudvalget og jægerne i kystmiljøerne i udarbejdelsen af bemærkninger til materialet. Se mere om havplanen på kortlink.dk/28bay

Havstrategien

Havstrategien adskiller sig fra havplanen ved at have fokus på havområder-

nes tilstand. Havstrategien implementerer EU's havstrategidirektiv, der har til formål at opnå eller opretholde god miljøtilstand i havmiljøet. Direktivet bygger på en økosystembaseret tilgang, hvilket vil sige, at forvaltningen skal ske ud fra en helhedsbetragtning, hvor alle dele af økosystemerne og alle påvirkninger skal indgå. Havstrategien består af tre delelementer: en basisanalyse, et overvågningsprogram og et indsatsprogram. Hver del af planen fornyes hvert sjette år.

Den nyeste havstrategi blev sendt til EU-Kommissionen i april 2019, og i starten af 2020 var der mulighed for at indsende bemærkninger til det overvågningsprogram, der er grundlaget for vurderingen af havområders status, tilstand og påvirkninger. Jægerforbundet afgav i den sammenhæng en række bemærkninger til overvågningsprogrammet. Det, vi venter på nu, er indsatsprogrammet, som skal være udsendt i 2021. Et eksempel på en aktivitet i indsatsprogrammet er f.eks. kortlægning af rev, sandbanker og boblerev i Natura 2000-områder.

Det er Miljøstyrelsen, der har ansvaret for havstrategien. Den nationale overvågning varetages efter havstrategidirektivet jf. NOVANA-programmet, som nogle måske kender.

Hvad har vi fokus på?

Havstrategien er inddelt i 11 temaer – de såkaldte deskriptorer: biodiversitet, ikke-hjemmehørende arter, er-

hvervsmæssigt udnyttede fisk, havets fødenet, eutrofiering, havbunden, hydrografiske ændringer, forurenende stoffer, forurenende stoffer i fisk og skaldyr til konsum, marint affald og undervandsstøj.

Mange af emnerne har direkte eller indirekte indflydelse på trækvildtet, f.eks. optælling af fugle, tungmetaller i sæler, plastik på strande og i vandsøjlen, rødlistede arter mv. Du finder jægerforbundets bemærkninger til overvågningsprogrammet under hørings svar på hjemmesiden.

På baggrund af vores indgivne bemærkninger ser vi nu frem til, at indsatsprogrammet bliver udarbejdet. Når indsatsprogrammet offentliggøres, vil der være en høringsfase, hvor administrationen involverer relevante aktører i jægerforbundet via Trækvildtudvalget.

Læs mere om havstrategien her: kortlink.dk/28baz

Ny politik om energianlæg og havbaserede aktiviteter

De sårbare naturområder på land, i havet og i fjordene er under påvirkning af forskellige aktiviteter. Der forsøges at finde plads til energianlæg, fødevarerproduktion, fiskeri, algedyrkning, råstofindvinding og infrastruktur.

På det netop gennemførte repræsentantskabsmøde blev der vedtaget en tilføjelse til jægerforbundets natursyn om emnet. Den nye politik er strammet op og sætter fokus på elementer,

DJ's holdninger

Du finder alle hørings svar, der udarbejdes, via administrationen på jægerforbundets hjemmeside under DJ, politik og hørings svar.

der i den grad rører på sig, særligt i relation til det marine miljø.

Ifølge den nye politik skal vi have fokus på energianlæg. I takt med at mængden af vedvarende energi er støt stigende, opstår der snitflader til, hvordan vi udnytter areal, og hvordan det stiller vildtet og jægerne. Vedvarende energi er kommet for at blive, og jægerforbundets rolle er at sikre en placering af anlæggene, der skader naturen og vildtet mindst muligt, og som samtidig om muligt skaber bedre jagtmuligheder. Et fokuspunkt for jægerforbundet i arbejdet vil være jægerens mulighed for sikker færdsel på havet.

Indenfor fiskeriet har natursynet fokus på at klarlægge betydningen af muslingefiskeri i områder, som er væsentlige for havdykændernes fouragering. Flere af havdykenderne har en negativ bestandsudvikling, og her arbejder jægerforbundet for, at levestederne og fourageringsmulighederne forbedres.

Også algeproduktion er kommet i fokus, da det er væsentligt at se på, om de algeproduktioner, der etableres, er virkemidler i forbedring af et område, eller om det er en reel produktion, der blot gør ondt værre. Produktionen kan ikke være begge dele på en gang.

Havvindmøller – elsket og hadet

I 2012 indgik regeringens partier en energiaftale, og på den baggrund blev der udbudt kystnære havvindmølleparker i 2016. Vattenfall vandt udbuddet på de to meget omtalte havvindmølleparker Vesterhav Nord og Vesterhav Syd. De to kystnære havvindmølleparker placeres ca. 10 km fra kysten, men kommer uanset hvad til at ændre udsigten fra kysten. Der har været lokale protester mod parkerne, og mange mener, at møllerne bør flyttes endnu længere ud på havet. Der er afholdt møder om placeringen, men svaret fra Energistyrelsen er, at regeringen ikke vil løbe fra den aftale, de har lavet med firmaet bag, og at en flytning af parken ikke er en mulighed.

Jægerforbundet afgav i maj 2020 høringssvar på sagernes VVM-redegørelser, der er den miljøfaglige vurdering af vindmølleparkerne. I høringsmaterialet er der fokus, på at der mangler viden om, hvorvidt møllerne kommer til at påvirke særligt gæssenes trækruter i områderne. Dette skal særligt ses i relation til de Natura 2000-områder, fuglene trækker ind mod. Det er vigtigt, at der er en forbindelse mellem arbejdet med grøn energi og naturplanlægningen i det hele taget. I forhold til de kollisionstal, der arbejdes med i rapporterne, er det meget få gæs, der vil lade livet i den tid, de kystnære møller er i drift.

Samtidig planlægger Energistyrelsen i øjeblikket en ny stor havvindmøllepark, Thor Havvindmøllepark, der netop har været i høring. Den er navngivet efter den nærmeste større by på land, som er Thorsminde. Planen er, at møllerne skal stå ca. 20 km fra kysten. Parken bliver efter planen en af verdens største havvindmølleparker og skal forsynes 800.000 husstande med grøn energi. Når der er nyt fra Thor Havvindmøllepark, vil jægerforbundet undersøge, hvorvidt det er relevant at afgive yderligere høringssvar til sagen. Planlægning for grøn energi kan være forbundet med mange interesser. Med den nye naturpolitik har jægerforbundet sat fokus på, hvilke elementer der er vigtige for organisationen at arbejde med. Se tillægget om energianlæg til natursynet på hjemmesiden. sro@jaegerne.dk

BIOAMMO

Et produkt, der indhenter fremtiden

BIOAMMO er en miljøpatron, hvor alle dele i patronen kan nedbrydes og indgår i naturen uden at være miljøbelastende.

Fås i følgende kaliber:

- 12/70, 28 grams haglladning i haglstørrelse 3 og 5
- 12/70, 32 grams haglladning i haglstørrelse 3 og 5
- 12/70, 24 grams haglladning i haglstørrelse 7

Patronhylsteret er bionedbrydelig

Haglskålen er bionedbrydelig

Kruidt
Fænghætte

412 SIDER
HENT DET NYE
STORE DANSKE
JAGT & OUTDOOR
KATALOG HOS DIN
FORHANDLER.

GUNTEX

Se forhandlerliste, nyheder og vores nye katalog på guntex.dk

Nyt om forvaltningsplaner for gæs og havdykænder

Foto: Christian Lang Jensen

De senere år har der været et stigende fokus på behovet for forvaltningsplaner, og i forhold til Vandfugleaftalen (AEWA) er det i nogle tilfælde et krav, at der findes en adaptiv forvaltningsplan, hvis en art skal forblive jagtbar. Derfor engagerer Danmarks Jægerforbund sig i arbejdet med disse planer.

Tekst: Iben Hove Sørensen, trækvildtkonsulent, DJ **Foto:** Christian Lang Jensen, Iben Hove Sørensen og Colourbox

NATUR/VILDTFORVALTNING: På mange måder har forvaltningsplanerne for kortnæbbet gås og tajgasædgås været banebrydende. De banede vejen for adaptive forvaltningsplaner, som sikrer enighed om forvaltning af trækfugle på tværs af landegrænser, og de var samtidig startskuddet til etableringen af den europæiske gåseforvaltningsplatform under Vandfugleaftalen (AEWA). Inden længe følger et lignende forum for forvaltning af havdykænder.

Enighed om gåseforvaltning

Planen for kortnæbbet gås var den første adaptive forvaltningsplan på internationalt plan, som virkelig krævede samarbejde om forvaltningen på tværs af grænser. Planen

fik Norge og Danmark til at blive enige om fordelingen af kvoter, og den motiverede også alle udbredelseslandene til at blive enige om et bestandsmål, som var nogenlunde tilfredsstillende for alle parter. De senere år har jagttiden i Danmark – baseret på den vedtagne kvote – været stabil, selvom bestanden af kortnæbbet gås på Svalbard er faldet en smule. Lykkes det at få bestanden bragt ned på de vedtagne 60.000 gæs, vil den årlige kvote dog falde, og jagttiden vil dermed blive kortere. Alligevel vil det være værd at fejre, at de danske og norske jægere sammen har medvirket til at nedbringe bestanden til den ønskede størrelse.

Planen for tajgasædgås er indtil videre den eneste internationale forvaltningsplan, som med alle udbredelsesland-

enes velsignelse tillader jagt på en art, som man ønsker en øget bestand af. I første omgang blev en kvote vedtaget, som udgjorde 3 % af bestanden. Denne kvote tillod bestanden at vokse, og på baggrund af den observerede bestandsstigning over de senere år blev et forslag om at hæve det jagtlige udtag til 9 % af bestanden vedtaget på dette års møde. Desværre får denne ændring ingen betydning i Danmark, fordi vi ikke har kendskab til fordelingen af tundra- og tajgasædgæs i udbyttet. Det skyldes, at færre end 20 hoveder i alt af nedlagte sædgæs er blevet indleveret i løbet af de seneste tre jagtsæsoner, på trods af at der i gennemsnit er nedlagt mere end 600 sædgæs pr. sæson. I Sverige har man af samme årsag ikke længere jagttid på sædgås; denne art må fremover kun nedlægges i forbindelse med regulering. Til gengæld har Finland efter flere års jagtstop genindført jagttid på tajgasædgås – én uge om året, med en kvote på maks. en gås pr. jæger pr. sæson. Hvis bestandsfremgangen fortsætter i de kommende år – og ledsages af en mere detaljeret indberetning – er der dog fortsat mulighed for øgede jagtmuligheder.

De øvrige arter, som er inkluderet i gåseforvaltningsplatformen, er bramgås og grågås. Her arbejdes der stadig med at lave en adaptiv model for forvaltning af de to arter, som kan medvirke til at nå forvaltningsplanernes mål. Konkret arbejdes der nu med at definere referenceværdier for bestandenes størrelse og udbredelse. Det ser ud til, at bestanden af bramgås er under stabilisering eller muligvis i tilbagegang, hvilket medfører et behov for at gå forsigtigt frem med ændringer i forvaltningen. Også for grågås ser bestandstilvæksten ud til at være bremset, men alligevel vurderes det, at det årlige jagtudbytte kan øges med op til 40 % uden at skade bestanden.

Havdykænder

Havlit og fløjlsand er begge rødlistede på globalt plan i kategorien "sårbar" (VU), fordi bestandene vurderes at have gennemgået en bestandsnedgang på mere end 30 % i løbet af de seneste tre generationer. Arterne er samtidig placeret i en kategori under Vandfugleaftalen, som forpligter medlemslandene til at frede dem; en fredning, der er trådt i kraft i Danmark fra og med den igangværende jagtsæson.

For at opnå kendskab til fordelingen af tajga- og tundrasædgæs i udbyttet, har jægerforbundet og Aarhus Universitet de seneste tre år indsamlet hoveder fra nedlagte sædgæs; indtil videre desværre med begrænset succes. Foto: Iben Hove Sørensen.

Havlitten er en af de truede dykænder, som den internationale arbejdsgruppe under AEWA vil beskæftige sig med. Foto: Colourbox.

For begge arter er der udarbejdet forvaltningsplaner, som skal implementeres i de kommende år.

I 2020 er arbejdet med en international forvaltningsplan for edderfugl for alvor gået i gang. På grund af corona måtte det planlagte forårsmøde på Ålandsøerne desværre konverteres til et onlinemøde, som blev afholdt over tre dage i september, men indsamling af viden og planens udarbejdelse fortsatte heldigvis i den mellemliggende periode. Arbejdet med planen er i skrivende stund så langt, at der er grund til at være optimistisk omkring en færdiggørelse inden årets udløb. Dermed er det sandsynligt, at planen bliver vedtaget på Vandfugleaftalens partsmøde i oktober 2021.

For at samle arbejdet med de tre ovennævnte arter er en international arbejdsgruppe om havdykænder blevet nedsat under Vandfugleaftalen. Denne gruppe mødes første gang i december, og gruppens arbejde kommer i første omgang til at fokusere på at fremme og koordinere arbejdet med at implementere de tre forvaltningsplaner for havlit, fløjlsand og edderfugl.

En af de højest prioriterede opgaver bliver formodentlig at sikre pålidelige og opdaterede bestandsestimater for de ynglende og overvintrende bestande af havdykænder. Der ligger allerede et godt datagrundlag klart, bl.a. fra en koordineret optælling i Østersøen i 2016, men analysen af dette datasæt er endnu ikke gennemført.

Jægernes bidrag

Der er stor forskel på, hvordan jægerne og jagten indgår i de enkelte landes arbejde med såvel truede som talrige arter, men det væsentlige er, at vi gennem vores paraplyorganisationer (FACE, CIC og Waterfowlers' Network) inviteres med og anses for at være vigtige deltagere i processen.

I Danmark har vi godt styr på vildtudbyttestatistikken, som halter lidt i andre lande, og vi har også en tradition for at bidrage til at kontrollere rovdyrbestandene i vigtige yngleområder. Det skal vi naturligvis fortsætte med, men vi kan også godt blive endnu bedre til at støtte de indsatser, der koordineres på internationalt plan. Det gælder for eksempel overvågning af ynglesucces og pleje af de levesteder, som trækfuglene er afhængige af enten som yngle-, raste- eller overvintringspladser. Det er dermed også vigtigt, at der fortsat sendes vinger ind til vingeundersøgelsen, hvilket nu er blevet endnu lettere (se side 82-83), og at jægerne bakker op om relevante undersøgelser som f.eks. indsamlingen af sædgåshoveder.

ihs@jaegerne.dk